

Nr 252

Av herr Nordstrandh m. fl., om inrättande av kommunal kulturnämnd.

(Lika lydande med motion nr 305 i Första kammaren)

Ett rikt kulturliv förutsätter en stimulerande och ömsesidig kontakt mellan kulturskapare och mottagare. För att ge kulturskaparna deras rätta och viktiga roll i samhället är det väsentligt att den enskilde medborgaren får ökade möjligheter att påverka kulturpolitikens utformning. Individens praktiska möjligheter att ta del av kulturupplevelser måste förstärkas, särskilt på de orter, där den kulturella verksamheten är svagt utvecklad. För att kunna nå detta mål är det nödvändigt att åstadkomma en spridning av beslutanderätten på kulturområdet och en ökad rörlighet i kulturutbudet. Denna decentralisering förutsätter utbyggda centrala servicefunktioner.

Under de senaste tio åren har allt fler kommuner inrättat s. k. kulturnämnder. En undersökning som 1968 utfördes av Kommunförbundet visar att av landets 112 städer, köpingar och kommuner med mer än 10 000 invånare hade år 1968 62 st. en kulturnämnd eller ett organ med motsvarande funktioner. Av dessa kunde endast ett fyrtiotal betraktas som egentliga, d. v. s. kulturnämnder som handlade både biblioteksärenden och andra aktiviteter.

En kulturnämnd bör ansvara för kommunens hela kulturverksamhet, vari ingår åtskilliga frågor av samordningskaraktär. På de orter, där kulturnämnd saknas, klagade man på den bristande samordningen under det att en förbättring av denna inträtt i de kommuner som inrättat en kulturnämnd. Vidare ökade den kulturella aktiviteten i kommuner med kulturnämnd.

Genom kommunindelingsreformen kommer behovet av samordning på kulturproduktionens område att öka samtidigt som de ekonomiska resurserna för kulturella ändamål kommer att stiga med kommunstorleken.

Kulturnämndens uppgift skall vara att handha de »typiska» verksamheterna inom kultursektorn: bibliotek, teater, museer och stödet till folkbildningsorganisationerna samt i den mån de icke handläggs av fristående organ konsertverksamhet och utställningar. Vidare skall kulturnämnden stödja lokala organisationers kulturstimulerande verksamhet samt kanalisera det statliga kulturutbudet. För att undvika att verksamheten begränsas till sedvanliga kulturyttringar bör kulturnämnderna arbeta i intim samverkan med kommunens utbildningsväsen och de organisationer som söker nya konstyttringar.

Det är viktigt att kulturnämnden ges politisk tyngd, då dess verksamhet sträcker sig över en stor del av det kommunala fältet. Som exempel kan nämnas att kultur-

nämnden bör ges medinflytande vad gäller vård av gamla stadskärnor, utformning av nya boendemiljöer, miljövård m. m.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att kulturnämnderna bör göras obligatoriska och regleras i specialförfattning i likhet med de nuvarande nämnderna för specialreglerad förvaltning.

Fast etablerade kulturnämnder bör fungera som ett instrument för en kulturell lokaliseringspolitik. Ett av de avgörande skälen till kulturutbudets brist på spridning över landet är dess spontana koncentrationstendenser, vilka riskerar att utarma områden som av olika anledning inte har en naturlig attraktionskraft. Det kan inte vara rimligt att större delen av landets befolkning skall behöva betala ett kulturutbud som de inte ges möjligheter att konsumera. Därför bör målet vara att åstadkomma en kulturspridning och ett kulturskapande på så många håll i landet som möjligt.

Det gäller att skapa en ökad rörlighet i kulturutbudet. Härvid måste ske en betydande kommunal insats för att åstadkomma lämpliga musik-, teater- och utställningslokaler i förening med ett centralt utbud på turnéplanet.

Teatern är redan nu mera rörlig än tidigare. Riksteaterns turnéer måste utökas utan att det uppstår en motsättning mellan dessa och de fasta stadsteatrarnas ensembler, där sådana finns. Filialbibliotekssystemet kan ytterligare byggas ut. Det bör förses med kataloger som omfattar hela ortens bokresurser och som därmed kan leda intresset mot mera kvalificerad litteratur. För att vidga antalet bibliotek med ett i möjligaste mån komplett svenskt bokbestånd bör antalet pliktexemplar utökas till ca 20 och ges en god geografisk spridning.

Ett museums uppgift är att nå allmänheten. För att vidmakthålla intresset kring museet och dess olika delar måste museerna aktiveras och kontinuerligt anordna olika vandringsutställningar. Detta gäller även konstutställningar och dylikt. Allt detta kräver en fast organisation på riksplanet.

En kulturförmedlande organisation bör skapas med kulturnämnderna som bas med uppgift att öka kulturspridningen och fördela kulturutbudet mer rättvist mellan de olika kommunerna. Samarbetet måste inom organisationen ske såväl regionalt som centralt och anpassas till kommunindelningsreformen.

Genom att etablera kulturnämnder i samtliga kommuner över hela landet och genom att för deras räkning skapa en central organisation med uppgift att sprida kulturutbudet ges individerna möjligheter till ett ökat medinflytande och en såväl större som rikare kulturkonsumtion. En sådan organisation fördjupar demokratin på kulturpolitikens område.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag om inrättande av kulturnämnder i varje kommun, samt

att Kungl. Maj:t måtte tillsätta en utredning med uppgift att dels föreslå modeller för en central kulturförmedlande organisa-

tion med kulturnämnderna som bas, anpassad till den nya kommunindelningsreformen, *dels* föreslå åtgärder som gynnar rörligheten av olika kulturaktiviteter inom denna organisations ram.

Stockholm den 22 januari 1970

Ove Nordstrandh (m)

Mårten Werner (m)

Tore Nilsson (m)
i Agnäs

Blenda Ljungberg (m)

Britt Mogård (m)

Ingrid Sundberg (m)

Staffan Burenstam Linder (m)
